

TEXTOS CRUELS

SZYMBORSKA

WISŁAWA SZYMBORSKA 2023

1	BIOGRAFIA	2
2	EL TERRORISTA A L'AGUAIT Títol original: <i>Terrorysta, on patrzy</i>	3
3	TORTURES Títol original: <i>Tortury</i>	4
4	FOTOGRAFIA DE L'11 DE SETEMBRE Títol original: <i>Fotografia z 11 września</i>	5

1. BIOGRAFIA

(Bnin, actualment Prowent, Kórnik, 2-7-1923 – Cracòvia, 1-2-2012)

Poeta, assagista, crítica i traductora. El 1996 fou guardonada amb el Premi Nobel de Literatura.

De petita, la seva família es va traslladar a Cracòvia, ciutat on inicià estudis de Filologia Polonesa i Sociologia, que mai no va acabar per les dificultats econòmiques derivades de la Segona Guerra Mundial. Durant molts anys va militar en el Polska Zjednoczona Partia Robotnicza, el partit comunista polonès; se n'allunyà progressivament fins a arribar a col·laborar amb el sindicat Solidarność (Solidaritat) el 1980. Entre 1953 i 1966 va treballar com a cap editorial de la secció de poesia del setmanari *Życie Literackie*, en la qual es va destacar per les àcides respostes a consultes de poetes polonesos novells. En aquesta època també es guanyà la vida com a traductora de poesia barroca francesa.

Va publicar els seus primers poemes el 1945, molt marcats pel realisme socialista. Durant la dècada dels cinquanta va evolucionar cap a un estil propi més individualista i caracteritzat per la ironia. Els seus poemaris més destacats són: *Ludzie na moscie* (Gent sobre el pont), 1986; *Koniec i początek* (El final i el començament), 1993; *Chwila* (Instant), 2002, i *Dwukropek* (Dos punts), 2005. Wisława Szymborska fou una gran propagadora de gèneres literaris humorístics, com els limerick.

Els dos poemaris fonamentals han estat traduïts al català: *Vista amb un gra de sorra* (trad. Josep M. de Sagarra Àngel, 1997) i *Instant* (trad. de Joanna Bielak, 2018).

2. EL TERRORISTA A L'AGUAIT

Una bomba ha d'explotar en un bar a les tretze i vint.
Ara tot just són les tretze i setze.
Encara n'hi haurà que tindran temps d'entrar,
d'altres de sortir.

El terrorista ja és a l'altre cantó del carrer.
La distància el priva de prendre cap mal
i disposa d'una vista igual que al cinema.

Una dona amb una jaqueta groga: una que entra.
Un home amb ulleres fosques: un que surt.
Uns nois amb texans: uns que xerren.
Les tretze i disset i quatre segons.
Aquell menut té prou sort i puja a una vespa.
Aquest, però, alt i prim: aquest entra.

Les tretze i disset i quaranta segons.
S'acosta una noia amb una cinta als cabells.
Sols que aquell autobús la tapa de sobte.
Les tretze i divuit.
La noia ja no hi és.
Si ha estat o no prou beneita i ha entrat,
ho veurem tot seguit, quan els treguin.

Les tretze i dinou.
Ara no entra ningú.
En canvi, en surt encara un de calb, amb un gran ventre.
Però es posa a remenar dins de les butxaques i,
a manca de deu segons per les tretze i vint,
se'n torna a buscar els guants miserables.

Són les tretze i vint.
Com passa el temps.
Potser ja és l'hora?
No, encara no.
Sí, ja és l'hora.
Explota la bomba.

3. TORTURES

No ha canviat res.

El cos es ressent del dolor,
ha de menjar i respirar i dormir,
té una pell fina i, a sota mateix, la sang,
té una bona provisió d'ungles i de dents,
els seus ossos són fràgils i dúctils les articulacions.
En les tortures tot això és tingut ben en compte.

No ha canviat res.

El cos tremola igual que tremolava
abans i després de la fundació de Roma,
al segle xx abans i després de Crist;
les tortures són com eren, és la terra que s'ha tornat petita,
i res que passi, és com si passés a l'altra banda d'un envà.

No ha canviat res.

Sols que ara som més gent
i, al costat dels antics, han aparegut delictes nous,
reals, inventats, efímers i nuls,
però el crit amb el qual el cos en respon
ha estat, és i serà un crit d'innocència,
ajustat a una escala i a un registre immemorials.

No ha canviat res.

Potser sols les maneres, les cerimònies i les danses.
Però el gest de les mans que es protegeixen el cap
ha restat, malgrat tot, el mateix.
Un cos es pot tòrcer, esqueixar, esquarterar,
glaçat de terror, doblega els genolls i cau,
se li fan blaus, hematomes, baveja i sagna.

No ha canviat res.

Llevat del corrent dels rius,
dels límits dels boscos, costes, deserts i glaceres.
Entre aquests paisatges l'ànima s'esmuny,
desapareix, torna, s'acosta i se'n va,
estranya i inabastable per a ella mateixa,
ara certa, ara incerta de la pròpia existència,
mentre que el cos és aquí, aquí, aquí,
i no té on guardar-se.

Wisława Szymborska. *Vista amb un gra de sorra*. Trad.: Josep M. de Sagarra.
Barcelona: Columna, 1997 [1986], p. 161-162

4. **FOTOGRAFIA DE L'11 DE SETEMBRE**

Saltaren dels pisos en flames,
un, dos, uns quants més,
de dalt, de baix.

La fotografia els retingué vius
i ara els preserva
sobre la terra, cap a terra.

Cadascun encara està sencer
amb el rostre propi
i la sang ben amagada.

Hi ha prou temps
perquè es despentinin els cabells
perquè de les butxaques caiguin
les claus, la xavalla.

Hi són encara, a l'abast de l'aire,
dins dels límits dels llocs
que s'acaben d'obrir.

Puc fer per ells només dues coses:
descriure aquest vol
i no afegir-hi la darrera frase.